

Deel III. De exegese van het Bijbelboek Spreuken.

Hoofdstuk 20c. De exegese van Spreuken 1:20-33.

De Wijsheid spreekt.

INLEIDING. Spreuken 1:25 is het vervolg op Spreuken 1:24 en behoort tot de reactie van Christus als de Opperste Wijsheid op Zijn roepstem tot Zijn hoorders. Zoals bekend volgen “Uitleg” en “Toepassing” van dit vers bij de exegese van Spreuken 1:33.

Spreuken 1:25. En gij al Mijn raad verworpen, en Mijn bestraffing niet gewild hebt;

CITATEN VANUIT DEZE STUDIE. In deze studie heb ik dit vers verschillende malen geciteerd (zie hiervoor “Register Bijbel”). Ik voeg hierbij voor de exegese belangrijke opmerkingen toe.

1. We wijzen erop dat het werkwoord אָבַח, aabaah, zoveel betekent als het onderscheid tussen goed en kwaad, wijs en dwaas, waarbij het willen en denken zijn ingeschakeld en de zinnen geoefend worden. (pag. 272 bij de exegese van Spreuken 1:10).

2. Duidelijk is verder dat het niet ligt aan de roepstem van de Opperste Wijsheid wanneer de hoorders er niet naar willen luisteren maar aan hen zelf en dat daarom het welverdiende oordeel hen wacht (zie pag. 417 en 424 bij de exegese van Spreuken 1:23).

3. Zie voor “bestrafing”, het Hebreeuwse woord תּוֹכַחַת, pag. 420-421 bij de exegese van Spreuken 1:23.

VERWIJSTEKSTEN BIJ DE KANTTEKENINGEN. Uit het geheel van de Kanttekeningen bij de Statenvertaling verwijzen zes Bijbelplaatsen naar onze tekst; allemaal uit het Bijbelboek Spreuken. We geven ze hier onder in volgorde weer.

Spreuken 1:23. *‘Keert u tot Mijn bestraffing; ziet, Ik zal Mijn Geest ulieden overvloediglijk uitstorten; Ik zal Mijn woorden u bekend maken.’*

Spreuken 4:14-15. *‘Kom niet op het pad der goddelozen, en treed niet op den weg der bozen. Verwerp dien, ga er niet door; wijk er van, en ga voorbij.’*

Spreuken 8:33. *‘Hoort de tucht, en wordt wijs, en verwerpt die niet.’*

Spreuken 13:18. *‘Armoede en schande is desgenen, die de tucht verwerpt; maar die de bestraffing waarneemt, zal geëerd worden.’*

Spreuken 15:32. *‘Die de tucht verwerpt, die versmaadt zijn ziel; maar die de bestraffing hoort, krijgt verstand.’*

We hebben bij dit onderdeel de volgende opmerkingen:

1. Het is duidelijk dat de gedachtegang van het vorige vers hier voortgezet wordt, zoals de gecitterde Bijbelpassages bewijzen.

2. Met de meest dringende woorden wordt afgeraden op het pad van de goddelozen en op de weg van de bozen te komen maar die hartgrondig te verwerpen, zo lief als u de zaligheid van uw ziel is.

3. Wie de tucht van Gods Woord verwerpt, overkomt armoede en schande en zijn ziel is in het grootste gevaar; maar wie echt naar deze tucht luistert, wordt niet alleen wijs maar ook geëerd en krijgt verstand.

VERTALINGEN EN TEKSTGETUIGEN. Omdat men voor de uitleg van een tekst veel kan leren van voorhanden vertalingen en filologische studie, is het goed deze, zo nodig met transcriptie, met elkaar te vergelijken en daar conclusies uit te trekken.

Biblia Hebraica

וּתְפָרְעוּ כָּל-עֲצָתִי וְתוֹכַחַתִּי לֹא אָבִיתֶם:

Transcriptie

Wattⁱpr^ew^{oe} k^{aoi}-r^{ats}-a^{ati}y w^{etw}ook^achtt^y l^{oo} ’a^biyt^{em}:

Werkvertaling

Zodat ulieden al Mijn raad verwierpen en Mijn bestraffing niet hebben gewild.

Septuaginta

ἀλλὰ ἀκύρους ἐποιεῖτε ἑμὰς βουλὰς τοῖς δὲ ἑμοῖς ἐλέγχοις ἠπειθήσατε

Transcriptie

Alla akurous epoieite emas boulas tois de emois elegxois epeithesate

Vertaling	Maar ulieden hebt Mijn raadgevingen terzijde gelegd en hebt Mijn overtuigingen niet gehoorzaamd,
Vulgata	despexitis omne consilium meum et increpationes meas neglexistis
Vertaling	Ulieden hebt al Mijn raad veracht en Mijn aansporingen hebt verwaarloosd.
Franse vert.	puisque vous avez rejeté tous mes conseils et que vous n'avez pas voulu de mes arguments,
Vertaling	Omdat ulieden al Mijn raadgevingen hebben verworpen en Mijn argumenten niet hebben gewild,
Duitse vert.	und laßt fahren allen meinen Rat und wollt meiner Strafe nicht:
Vertaling	En al Mijn raad lieten varen en Mijn straffen niet wilden:
Engelse KJV	But ye have set at nought all my counsel, and would none of my reproof:
Vertaling	Maar ulieden hebben al Mijn raad waardeloos geacht, en Mijn berisping niet gewild.
American SV	But ye have set at nought all my counsel, And would none of my reproof:
Vertaling	Maar ulieden hebben al Mijn raad waardeloos geacht, en Mijn berisping niet gewild.
Geneva Bible	But ye haue despised all my counsell, and would none of my correction.
Vertaling	Maar ulieden hebben al Mijn raad veracht, en Mijn terechtwijzing niet gewild.
Statenvertaling	En gij al Mijn raad verworpen, en Mijn bestraffing niet gewild hebt;
Herziene SV	omdat u al Mijn raad verwierp, Mijn bestraffing niet hebt gewild,
Nieuwe Vert.	gij al mijn raadgevingen in de wind sloegt, en mijn vermaning niet wildet,
Leidse vertaling	gij mijn raad geheel in den wind sloegt en van mijn terechtwijzing niet wildet weten,
Nw. Bijbelvert.	Al mijn goede raad heb je in de wind geslagen, elke berisping heb je genegeerd.
Het Boek	Mijn raad hebt u naast u neergelegd en mijn vermaning wees u van de hand.
Naardense BV	gij al mijn raadgevingen hebt losgelaten,- en met mijn bestraffing niets hebt gewild,
Willibrord vert.	omdat je al mijn raadgevingen hebt afgewezen en niet hebt willen weten van mijn vermaningen,

Bij deze vertalingen heb ik de volgende opmerkingen:

1. Het tekstkritisch apparaat van Biblia Hebraica geeft geen reden om van de Masoretische tekst af te wijken.

Wel merken we het verschil op tussen imperfectum in het begin (ותפרעו) en perfectum (אביהם) aan het einde van onze tekst, hetgeen behoort tot het zogenaamde grammaticale parallelisme, zie pag. 66, 183 en 187 van deze studie.

2. De Septuaginta geeft de Hebreeuwse tekst correct weer maar vertaalt met βουλας pluralis (meervoud) waar in het Hebreeuws עצתי singularis (enkelvoud) staat.

3. In haar weergave gebruikt Vulgata net als Septuaginta woorden, die de minachting en verachting van de hoorders aangaande de raad van de Opperste Wijsheid extra benadrukken.

4. De Franse Vertaling gebruikt net als Septuaginta met “conseils” pluralis in plaats van singularis zoals het Hebreeuws aangeeft.

5. De Duitse Vertaling geeft de Hebreeuwse tekst correct weer, zij het vlak. Deze doet voorkomen alsof de hoorders eerst nog nagedacht hebben over de raad van de Opperste Wijsheid, maar vanuit het Hebreeuws is daar geen sprake van.

6. Wat de drie Engelse vertalingen (King James Version, American Standard Version en Geneva Bible) betreft, deze geven het Hebreeuws correct weer en gebruiken woorden, die net als Vulgata en Septuaginta de minachting en verachting van de hoorders aangaande de raad van de Opperste Wijsheid extra benadrukken.

7. Wat de acht Nederlandse vertalingen (Statenvertaling, Herziene Statenvertaling, Nieuwe Vertaling, Leidse vertaling, Nieuwe Bijbelvertaling, Het Boek, Naardense Bijbelvertaling en

Willibrord vertaling) betreft, deze geven de Hebreeuwse tekst over het algemeen met allerlei parafraseringen correct weer.

Onze conclusie is derhalve, dat de Masoretische tekst goed is overgekomen.

WOORDSTUDIE VAN- In dit onderdeel van mijn exegese over dit vers geven we een filologische
UIT HET HEBREEUWS studie van de verschillende Hebreeuwse woorden van onze tekst en hun betekenis in verband met het Bijbelboek Spreuken.

וְתַפְרְעוּ

De eerste consonant is ך, Waw. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De tweede consonant is ך, Tau. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Forte als verscherping van de uitspraak. De derde consonant is פ, Pe. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Quiescens, die niet wordt uitgesproken en het einde van een lettergreep aangeeft. De vierde consonant is ר, Resj. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, die direct na een andere Sjewa volgt en uitgesproken wordt als een stomme ^e. De vijfde consonant is ע, Aijin. Het accentteken onder deze consonant is Mercha als teken van verbinding. De zesde consonant is ך, Waw. Het vocaalteken in het midden van deze consonant is Soereq, een oe-klank, waarbij de ך niet wordt uitgesproken. De transcriptie van het geheel is w^{att}pr^ew^{oe}. De betekenis is: “zodat ulieden verwierpen”.

Deze woordvorm splitsen we in het voegwoord ך, in dit geval een waw-consecutivum, te vertalen met “zodat” als gevolg van het niet opmerken van de uitgestrekte hand van de Opperste Wijsheid richting de hoorders. De rest van het woord וְתַפְרְעוּ is een werkwoordsvorm van het Verbum (werkwoord) פָּרַע, p^{ara}, en betekent: “weigeren”, “verwerpen”, “verwaarlozen” en “ontkennen”. Het is een imperfectum tweede persoon masculinum (mannelijk) pluralis (meervoud) in de qalvorm, die alleen hier voor komt. Met andere woorden: “ulieden verwierpen”. Vanuit het oorspronkelijke woord zit er boos opzet achter, hardnekkig verzet. Het is een willens en wetens, expres verwerpen.

Daar wijst ook het Griekse ἀκυροῦς ἐποιεῖτε in de Septuaginta op. Het woord ἀκυροῦς, verbonden met ποιῶ, betekent “terzijde leggen”, “ergens geen enkele waarde in zien”. Ook de Vulgata bevestigt dit in de gebruikte woorden. Want “despexistis” betekent “uit de hoogte op iets neerzien; op iemand met minachting neerzien” en “neglexistis” betekent “veronachtzamen; gering-schatten; verachten”. En trouwens ook de King James Version en de American Standard Version bevestigen dit door het gebruik van het woord “at nought”, dat “nul; niets; onbelangrijk; geen belangstelling; niets te betekenen” wil zeggen. Hieruit blijkt ook de boze opzet van de hoorders op de genadige roepstem van de Opperste Wijsheid.

כָּל-עֲצָתִי

De eerste consonant is כ, Kaf. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets Chatoef, een korte ao-klank, die voorkomt in een gesloten lettergreep zonder klemtoon. Het schriftteken onder deze consonant is Meteg, ter voorkoming van een te snelle uitspraak. De tweede consonant is ל, Lamed. Het horizontale streepje bovenaan tussen dit en het volgende woord is het schriftteken Maqqef en verbindt deze woorden met elkaar. De derde consonant is ע, Aijin. Het schriftteken onder deze consonant is Chatef Patach, een a-klank. De vierde consonant is צ, Tsade. Het vocaalteken onder deze consonant is Qameets, een aa-klank. De vijfde consonant is ך, Tau. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De zesde consonant is ך, Yod. De transcriptie van het geheel is k^{ao}l-^ats^{aa}tⁱ. De betekenis is “al Mijn raad”.

Deze woordvorm valt te splitsen in het ene woord כָּל, dat “al” of “geheel” betekent en het woord עֲצָה, ^ets^{aa}h, dat “raad” betekent. Deze woordvorm is femininum (vrouwelijk) singularis (enkelvoud) status constructus met een suffix (achtervoegsel) eerste persoon singularis en betekent “Mijn raad”. Het slaat terug op de oproep van de Opperste Wijsheid die Hij aan Zijn hoorders deed in vers 23.

וְתוֹכַחְתִּי

De eerste consonant is ך, Waw. Het schriftteken onder deze consonant is Sjewa Mobile, die uitgesproken wordt als een ^e. De tweede consonant is ך, Tau. De derde consonant is ך, Waw. Het vocaalteken boven deze consonant is Cholem, een oo-klank. De vierde consonant is כ, Kaf. Het vocaalteken onder deze consonant is Patach, een a-klank. De vijfde consonant is ך, Cheth. De zesde consonant is ך, Tau. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. Het schriftteken in het midden van deze consonant is Dagesj Forte als teken dat deze consonant niet gespirantiseerd is, dwz. dat deze niet zacht wordt uitgesproken. De zevende consonant is י, Yod. De transcriptie is w^etw^{oo}k^achtt^y. De betekenis is “en Mijn bestraffing”.

Deze woordvorm is samengesteld uit ך. Dat is een Voegwoord en betekent in dit geval “en”. Het Nomen תוכחה׳׳ komt van het Nomen תוכחה׳׳, tw^{oo}k^ach^at, en betekent “berisping”, “bestraffing”, “correctie”. Het staat in een bepaalde verbuiging, namelijk femininum singularis status constructus met een suffix eerste persoon singularis en wordt vertaald met “Mijn bestraffing”. Het staat parallel met het in dit vers eerder genoemde Nomen “Mijn raad”. Zie verder bij de exegese van Spreuken 1:23.

לֹא

De eerste consonant is ך, Lamed. Het vocaalteken boven deze consonant is Cholem, een oo-klank. De tweede consonant is א, Aleph. De transcriptie is l^{oo}. De betekenis is “niet”.

Dit woord is een ontkennend partikel waarop sterke nadruk valt. In het verband van de tekst wijst dit op de heftige ontkenning van de hoorders, die met de oproep van de Opperste Wijsheid niets te maken willen hebben; zoals ook blijkt uit het laatste woord van deze tekst.

אֲבִיתֶם׃

De eerste consonant is א, Aleph. Het schriftteken onder deze consonant is Chatef Patach, een a-klank. De tweede consonant is כ, Beth. Het vocaalteken onder deze consonant is Chireq, een i-klank. De derde consonant is י, Yod. De vierde consonant is ך, Tau. Het vocaalteken onder deze consonant is Segool, een è-klank. Deze wordt gevolgd door het accentteken Silluq, die altijd aan het einde van het vers voorkomt en gevolgd wordt door het vocaalteken Sof Passuq, of het Pausateken. De vijfde consonant is ׀, Slot-Mem, waarna Sof Passuq volgt of het Pausateken (:) dat het einde van het vers aangeeft. De transcriptie is ’a^biyt^em׃. De betekenis is “ulieden hebt gewild”.

Deze woordvorm, die in het Bijbelboek Spreuken alleen hier voor komt, is een vervoeging van een Verbum van de stam אבה׳׳, ’a^{ab}a^{ah}, en betekent “willen”. Deze vervoeging staat in de qalvorm perfectum tweede persoon masculinum pluralis en staat parallel met het eerste woord van dit vers “ulieden hebt geweigerd” (grammaticaal parallellisme). Dit “ulieden hebben niet gewild” duidt het boze opzet aan van de hoorders jegens de oproep van de Opperste Wijsheid. Ook de Septuaginta brengt dat onder woorden met ηπειθησατε, een vervoeging van het Verbum απειθεω, apeitheo, in de aoristus indicativus activi tweede persoon pluralis. Dit werkwoord heeft de klank van “ongehoorzamen, een ongelovige zijn”. En de tijd (aoristus) waarin dit werkwoord staat geeft aan dat deze ongehoorzaamheid niet maar een moment is maar een voortdurende actieve handeling is hun leven lang.

Vergelijk hiermee ook Matheüs 25:31-46, waarin Christus (!) handelt over Gods oordeel over degenen, die aan Zijn rechterhand zijn en die gedaan hebben naar het Woord van God, en degenen, die aan Zijn linkerhand zijn en die niet gedaan hebben naar het Woord van God. De eersten gaan in tot de eeuwige vreugde, de laatsten, waar Spreuken 1:24-32 al van spreekt, gaan in tot de eeuwige smart! Het gaat er niet zozeer om wat we hebben gedaan maar om wat we niet hebben gedaan!

DE SCHAT AAN SCHRIJF-
TUURLIJKE KENNIS.

Vanuit het geheel van de Heilige Schrift zijn onderstaande Bijbelplaatsen welke behoren bij Spreuken 1:25 in volgorde van Bijbelboek van belang. Daarbij hebben we de volgende opmerking.

2 Kronieken 36:16. *'Maar zij spotten met de boden Gods, en verachtten Zijn woorden; zij verleidden zichzelf tegen Zijn profeten; totdat de grimmigheid des HEEREN tegen Zijn volk opging, dat er geen helen aan was.'*

Psalm 81:12. *'Maar Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord; en Israël heeft Mijner niet gewild.'*

Psalm 107:11. *'Omdat zij wederspanning waren geweest tegen Gods geboden, en den raad des Allerhoogsten onwaardiglijk verworpen hadden.'*

Spreuken 1:30. *'Zij hebben in Mijn raad niet bewilligd; al Mijn bestraffingen hebben zij versmaad.'*

Spreuken 5:12. *'En zegt: Hoe heb ik de tucht gehaat, en mijn hart de bestraffing versmaad!'*

Spreuken 12:1. *'Wie de tucht liefheeft, die heeft de wetenschap lief; maar wie de bestraffing haat, is onvernünftig.'*

Lukas 7:30. *'Maar de Farizeën en de wetgeleerden hebben den raad Gods tegen zichzelf verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.'*

NB: Wie bovenstaande teksten nagaat, kan alleen maar tot de conclusie komen dat allen, die de roepstem van Christus, de Opperste Wijsheid, en al Zijn dienaren in de wind slaan, tegen hun eigen ziel zondigen en met recht verloren gaan. Dat geldt helaas ook Gods verbondskinderen die het aanbod van Zijn genade verachten.

UITLEG. Zie bij de exegese van vers **33**.

TOEPASSING. Zie bij de exegese van vers **33**.